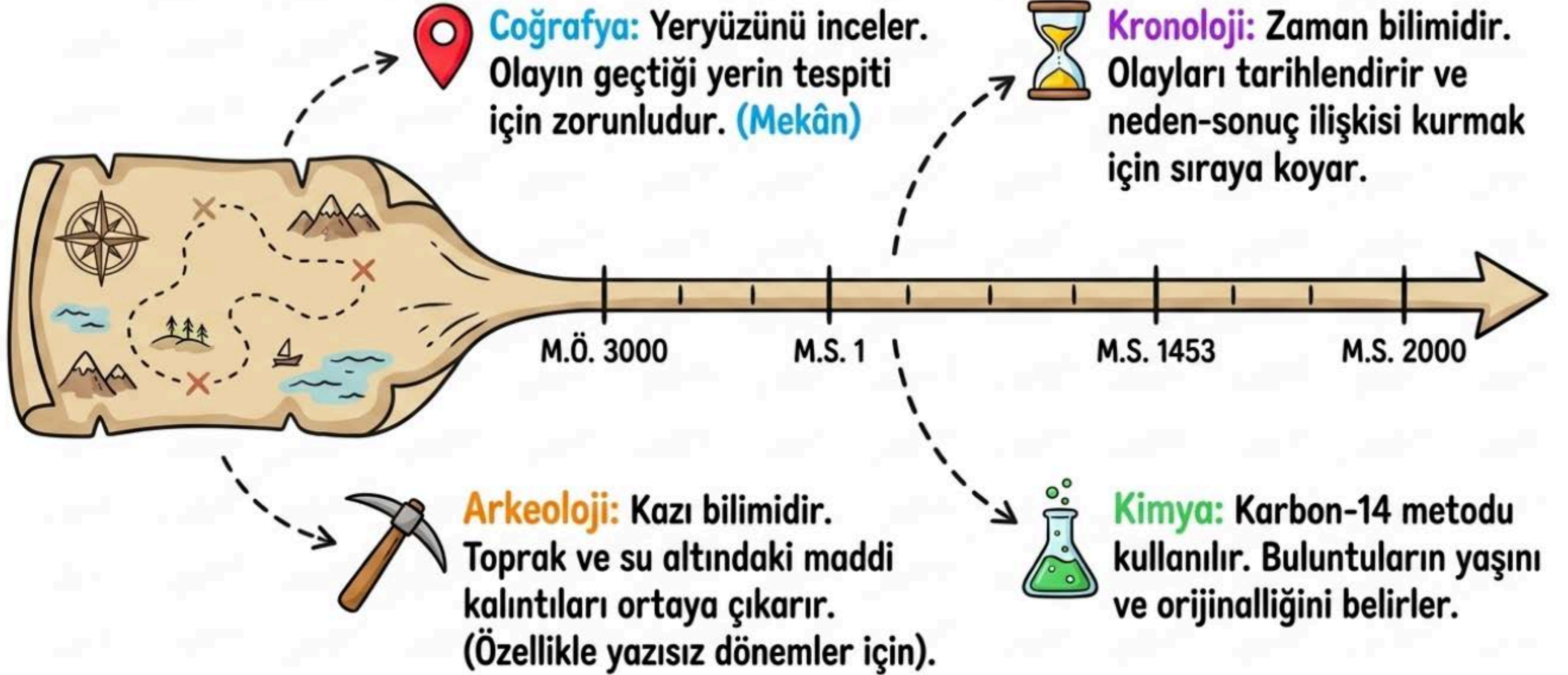

TARİHE YARDIMCI BİLİMLER (ZAMAN VE MEKÂN)

ESKİ ÇAĞ ORDULARI (SAVAŞ ANALİZ KARTLARI)

Roma Lejyonları

Tip: **Ağır Piyade**

Silahlar: Kısa kılıç (Gladius), mızrak (Pilum), büyük kalkan.

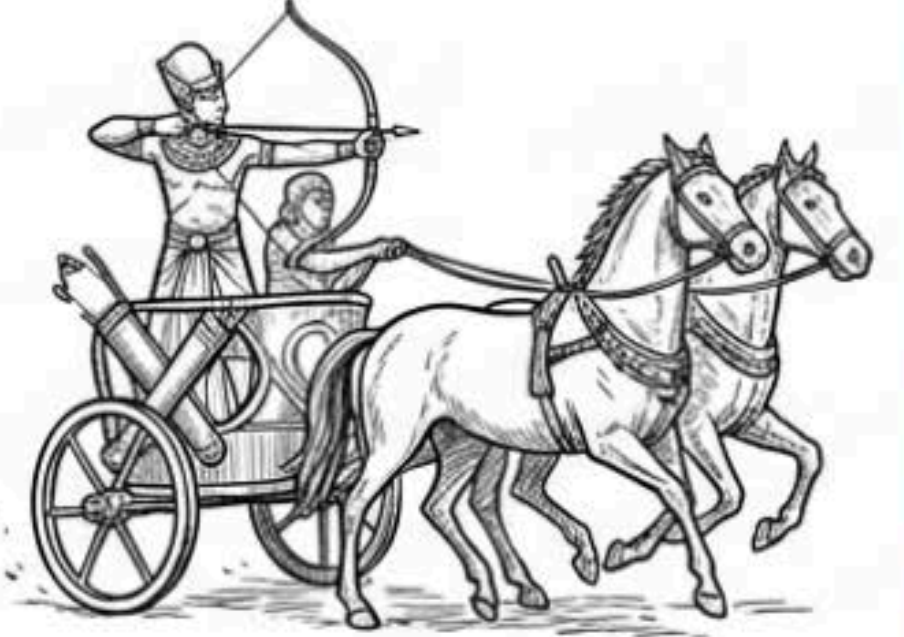
Asya Hunları

Tip: **Atlı Süvari** (Onlu Sistem)

Silahlar: Çift kavisli yay, ısıklı ok, hafif kılıç. Hız ve manevra odaklı.

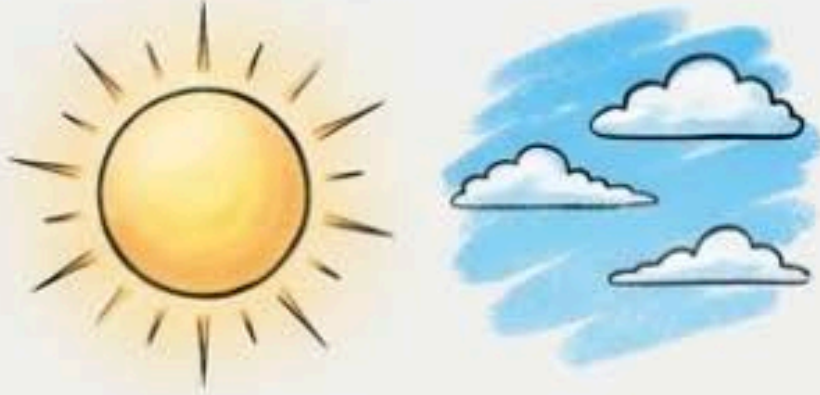
Mısır & Hitit

Tip: Düzenli Yaya ve **Savaş Arabaları**

Silahlar: Hititlerde 3 kişilik ağır arabalar, Mısır'da hafif/hızlı arabalar.

ESKİ TÜRKLER: İNANÇ VE ÖLÜM

Gök Tanrı: Temel inanç sistemidir. Şamanizm, Atalar Kültü ve Doğa Kültü (yer-su, güneş) de yaygındır.

Kavramlar:

- **Tin:** Ruh için (nefes) kelimesi kullanılırdı.
- **Uçtu:** Ölüm, 'ruh bedenden çıktı/uçtu' şeklinde ifade edilirdi.

Kurgan ve **Balbal:** Ölüler **Kurgan** adı verilen oda mezarlara, atları ve silahlarıyla gömülürdü. Mezarın başına, hayattayken yendiği düşmanları temsil eden **Balbal** dikilirdi.

Haçlılarla Mücadele ve Olayların Seyri

I. Sefer (1096-1099) - İlk Şok: Haçlılar İznik'i aldı, Selçuklu başkenti **Konya'ya** taşındı. Haçlılar Kudüs'te devlet kurdu.

II. Sefer (1147-1149) - İlk Krallar: Urfa'nın Müslümanlarca geri alınması üzerine çıktı. **Krallar** katıldı ancak **Türkler** durdurdu.

III. Sefer (1189-1192) - Selahaddin'in Kılıcı: Hittin Muharebesi (1187) ile **Selahaddin Eyyubi** Kudüs'ü geri aldı. Haçlılar başarısız oldu.

IV. Sefer (1202-1204) - Sapan Sefer: Rotayı değiştirip **İstanbul'u yağmaladılar** ve Latin İmparatorluğu kurdular.

Kuruluş Süreci Kronolojisi

XIII. Yüzyıl
Sonu

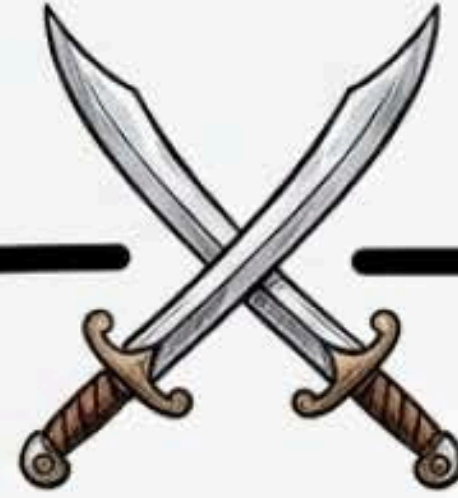
Göç ve Baskı:
Moğol baskısıyla
Türkmenlerin
Bizans
ucuna yığılması.

1299

**Geleneksel
Kuruluş:**
Karacahisar'ın
fethi, ilk Hutbe
ve Kadı ataması.

1302

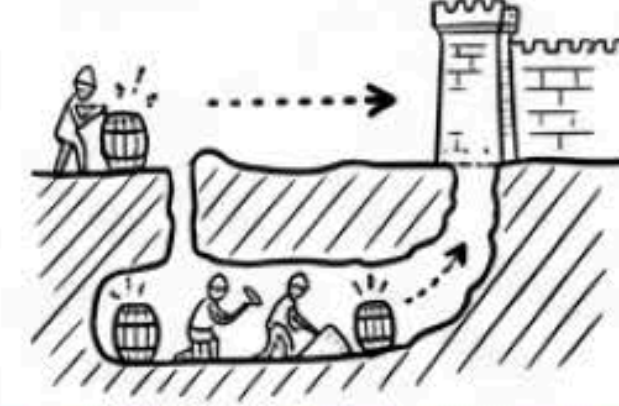
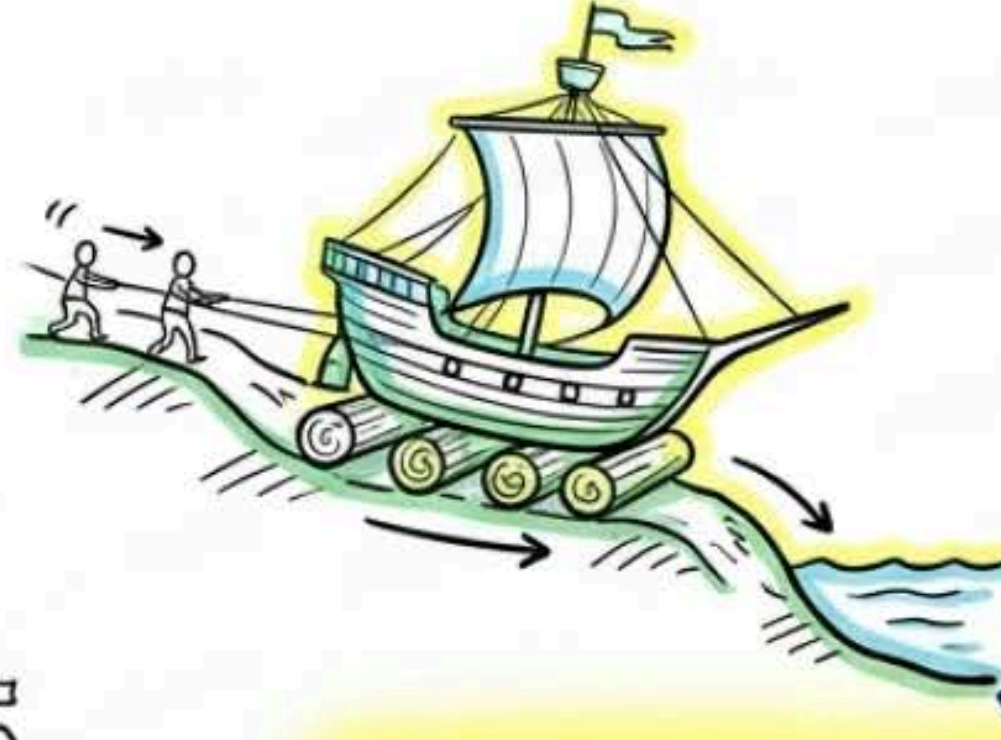
Asıl Bağımsızlık:
İnalcık'a göre
Bapheus (Koyunhisar)
Savaşı ile bey
statüsü.

1400'ler

Tarihin Yazımı:
İlk Osmanlı
kroniklerinin
(**Ahmedî** vb.)
kaleme alınması.

Kuşatma Kronolojisi (6 Nisan - 29 Mayıs 1453)

29 Mayıs
Genel hücum ve Fetih.

16 Mayıs
Yer altından lağım (tünel) kazıldı.

21-22 Nisan
Gemiler karadan yürütülerek Haliç'e indirildi.

20 Nisan
Ceneviz yardım gemileri Haliç'e girdi.

6 Nisan
Osmanlı ordusu kuşatmayı başlattı.

Eyalet Çeşitleri

Salyanesiz (Yıllıksız) Eyaletler

Özellik: Merkeze **yakın** bölgelerdir.

Sistem: **Tımar sistemi** uygulanır (Vergi yerinde askere dönüşür).

Örnek: Anadolu, Rumeli.

Salyaneli (Yıllıklı) Eyaletler

Özellik: Merkeze **uzak** bölgelerdir.

Sistem: **İltizam sistemi** uygulanır (Vergiler nakit/peşin toplanır, hazineye gider).

Örnek: Mısır, Yemen, Tunus.

İmtiyazlı (Ayrıcalıklı) Eyaletler

Özellik: İçişlerinde serbest, dışişlerinde Osmanlı'ya bağlıdırlar.

Sistem: Yıllık vergi veya asker verirler (Hicaz hariç).

Örnek: Kırım, Hicaz, Eflak.

Umutların Yıkılışı ve Pasarofça Antlaşması (1718)

1. Umut: Osmanlı, Karlofça'da Venedik'e verdiği **Mora'yı** geri aldı (1715).

2. Kriz: Avusturya 'Karlofça'nın şartları bozuldu' diyerek savaşa girdi. **Petervaradin Mağlubiyeti** (1716).

3. Kayıp: Orta Avrupa'nın kilidi sayılan **Belgrad** kaybedildi.

4. Sonuç: **Pasarofça Antlaşması** (1718).
Belgrad Avusturya'ya bırakıldı.

YKS YORUMU: Bu antlaşma ile Osmanlı, Avrupa'nın askeri üstünlüğünü **kesin olarak kabul etti**. Toprak geri alma umudu bitti, **Lale Devri** (Barış ve yenilenme dönemi) başladı.

Lizbon: Sosyal Etki ve Felsefi Dönüşüm

Tanrı neden iyi insanları **cezalandırıyor?** tartışması başladı. Kiliseye duyulan güven sarsıldı.

Voltaire ve **J.J. Rousseau** gibi aydınlar, afeti ilahi ceza yerine **doğanın kör kuvveti** ve **çarpık kentleşme** olarak açıkladı.

Cizvit (din adamı) eğitimi yerine, → halka inen **yeni eğitim müfredatı** kuruldu.

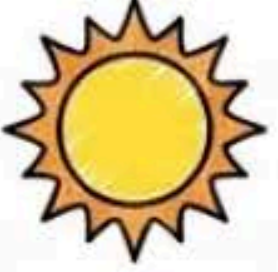

Avrupa'da ilk kez **deprem** verileri toplandı; **Sismoloji** biliminin temelleri atıldı.

[ÖSYM Notu: Aydınlanma Çağı]

Avrupa'da aklın, deneyin ve bilimin dinsel dogmaların önüne geçtiği 18. yüzyıl düşünce hareketidir. Lizbon depremi bu süreci hızlandırmıştır.

Büyük Dönüşüm: Kronolojik Özet

1543: Kopernik, Güneş Merkezli Teoriyi yayımladı.

1687: Newton, Evrensel Yer Çekimi Yasasını açıkladı.

1783: Paris Antlaşması (ABD resmen kuruldu).

1815: Viyana Kongresi (Metternich Sistemi).

1632: Galilei, Dünya Sistemleri Diyalogu eseriyle yargılandı.

4 Temmuz 1776: Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi.

14 Temmuz 1789: Bastille Baskını (Fransız İhtilali başladı).

1830 & 1848: Liberal ve Sosyalist Avrupa İhtilalleri.

Tanzimat Fermanı (Gülhane Hatt-ı Hümayunu)

Dışişleri Bakanı **Mustafa Reşit Paşa** tarafından Gülhane Meydanı'nda okunarak ilan edilmiştir.

Kanun Üstünlüğü:
Padişah dahil herkes kanunlara uyacak.
Herkes kanun önünde eşittir.

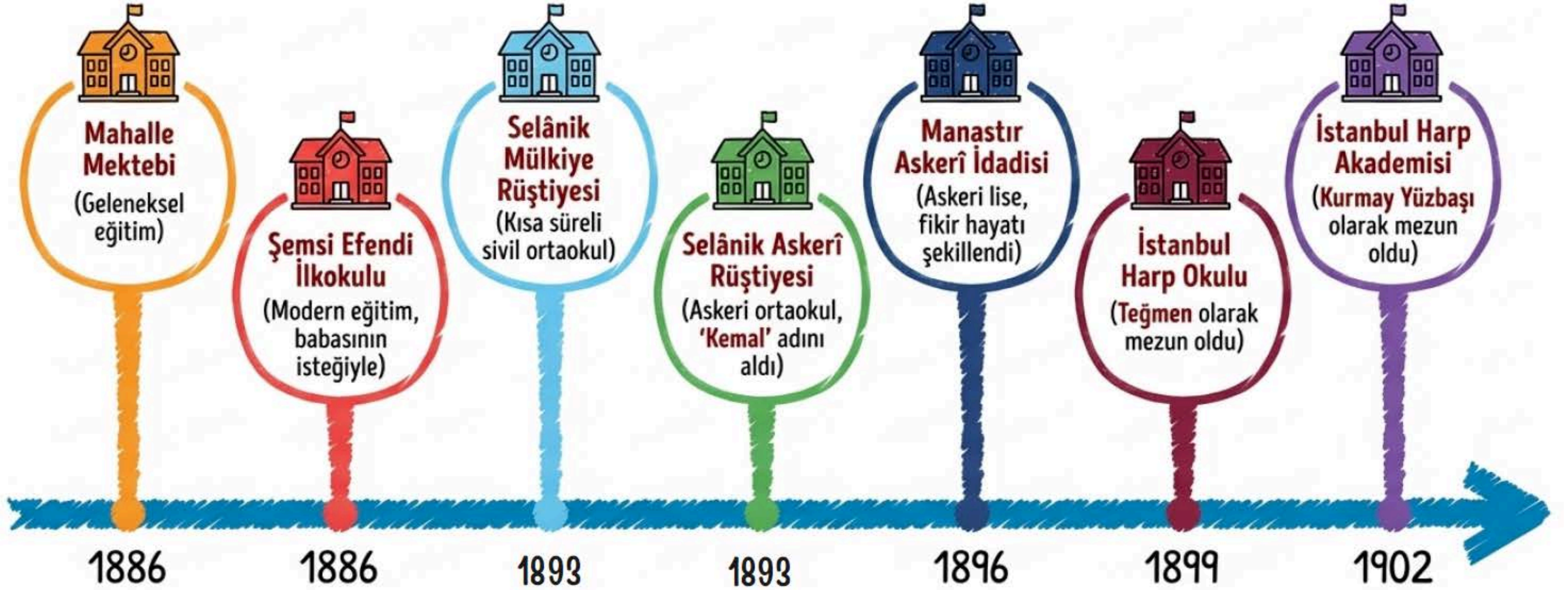
Güvenlik: Herkesin can, mal ve namus güvenliği devlet garantisine alındı.

Mülkiyet: **Müsadere** (mala el koyma) tamamen kaldırıldı, **Özel Mülkiyet** devlet güvencesine alındı.

ÖSYM / Sınav Notu: Padişahın yetkileri ilk defa **kanun gücüyle** sınırlandırılmış, Osmanlı'da **anayasacılık** (demokratikleşme) faaliyetleri resmen başlamıştır.

MUSTAFA KEMAL'İN EĞİTİM HAYATI ZAMAN ÇİZELGESİ

Antlaşmanın imzalanması:
Tam 25 maddeden oluşan
Mondros Mütarekesi,
30 Ekim 1918'de
imzalandı.

Görüşmelerin başlaması:
Heyetler, **27 Ekim 1918'de**
İngilizlerin meşhur **Agememnon**
zırhlısında bir araya geldi.

MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI

Görüşme yeri:
Görüşmeler Ege
Denizi' **Limni Adası**
Mondros Limanı'nda
gerçekleşti.

Osmanlı heyeti:
İstanbul Hükümeti'ni,
Bahriye Nazırı **Rauf Bey**
(Orbay) başkanlığındaki
bir heyet temsil etti.

İtilaf devletleri temsilcisi:
İtilaf Devletleri adına
görüşmeleri İngiliz **Amiral**
Calthorpe yönetti.

SİYASİ İNKILAPLAR ZAMAN ÇİZELGESİ

Saltanat
Kaldırıldı

1 Kasım 1922

Ankara
Başkent Oldu

13 Ekim 1923

Halifelik Kaldırıldı ve
Devrim Kanunları
kabul edildi

3 Mart 1924

1922

1923

1924

11 Ağustos 1923

29 Ekim 1923

20 Nisan 1924

II. TBMM Açıldı

Cumhuriyet
İlan Edildi

Yeni Anayasa
Kabul Edildi

Demokrasiye İlk Adım: DÖRT KAHRAMAN

Dörtlü tahrir nedir?

Çok partili hayata geçişi resmen başlatan, meclise sunulmuş bir önerge'dir. Siyasi ve demokratik hakların genişletilmesini talep ediyordu.

Ne zaman verildi?

Bu çok önemli önerge, meclis başkanlığına **7 Haziran 1945** tarihinde sunuldu. Unutmayın, bu tarih bir dönüm noktasıdır!

Sonucu ne oldu?

Bu önerge **CHP** içinde büyük tartışmalara yol açtı. İmzacıların partiden ayrılarak yeni bir parti kurmasının yolunu açtı. Demokrasi meşalesi yakılmıştı!

Kimler imzaladı? (CAFER)

Önergeyi imzalayan dört önemli siyasetçi:
Celal Bayar, Adnan Menderes, Fuad Köprülü ve Refik Koraltan'dır.
Baş harflerinden CAFER şeklinde aklınızda tutabilirsiniz!

C.A.F.E.R.

Celal Bayar

Adnan Menderes

Fuad Köprülü

Refik Koraltan

DÜNYAYI SARSAN OLAYLAR

Tarihin Değiştiği Gün: 11 Eylül 2001

El-Kaide terör örgütü, kaçırdığı yolcu uçaklarıyla ABD'deki Dünya Ticaret Merkezi'ne ve Savunma Bakanlığı Pentagon'a saldırdı. Bu saldırılar tüm dünyayı şoka uğrattı.

Hiç Bitmeyen Sorun: Filistin

Siyonizm düşüncesiyle Filistin topraklarında bir İsrail devletinin kurulması, bölgede on yıllardır süren bir sorunun başlangıcı oldu. **Yaser Arafat** liderliğindeki **Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ)** ve Filistin halkının İsrail işgaline karşı başlattığı **intifada** (başkaldırı) hareketleri, bu direnişin simgesi oldu.

11 Eylül'ün Sonuçları

ABD, bu saldırılardan sonra '**Küresel Terörle Savaş**' adını verdiği bir doktrin başlattı. Bu kapsamda önce **Afganistan**'a, ardından da Irak'a askeri müdahalelerde bulundu.

Arap Baharı ve Devrilen Diktatörler

2010'da Tunus'ta bir gencin kendini yakmasıyla başlayan halk isyanları, bir domino etkisi yarattı. "**Yasemin Devrimi**" ile başlayan bu süreç Mısır, Libya ve Suriye gibi birçok Arap ülkesine yayılarak yıllardır başta olan liderleri devirdi.